

שש אמו' ברשות הרבים, שתי אמות בשוגג ושתי אמות במזיד ושתי אמות בשוגג, שחזר עוד ושכח לבסוף, הרי זה חייב שהרי היה תחלתו שגגה וסופו שגגה. ואם העביר ברגליו בעניין זה פטור, שהרי בשעה שנזכר בשתי אמות האמצעיות וגמר ארבע אמות במזיד הרי היה יכול לנוח שם, והרי הוא כאלו גמר המלאכה במזיד ופטור. ח. הזורק חפץ והיה קשור החפץ בחבל⁵⁴ וראש החבל בידו, אע"פ שזרקו כמה אמות פטור הואיל ואיגדו בידו. ט. הזורק וקלטת אחר⁵⁵ פטור, שהרי לא נחה מכחו שלזורק אלא בא חבירו וקלטת במקום שאינה ראויה לנוח שם⁵⁶, והרי נעשית המלאכה בין שניהן ושניהן פטורין. וכן אם קלטת כלב או שנשרפה פטור. י. הזורק⁵⁷ ונתכון לזורקה בפי הכלב, שהיה צריך להאכילה לכלבו, או שנתכון לזורקה בפי הכבש, שהיה צריך להבעיר כבשנו, הרי זה חייב הואיל והיה צריך לכך ומקיים מחשבתו, הרי מחשבתו עושה אותו מקום החיוב, וכאילו אינו מקום איבוד, וכאילו הוא מקום ארבעה⁵⁸. וכן אם הוציא אוכלין בפיו, אע"פ שאין דרך הוצאה בכך, הואיל והוא צריך לו לאוכלו ומקיים מחשבתו הצריכה לו, הרי הוא כאילו הוציא כדרכו וחייב.

פרק י"ב, הבונה

ה ל כ ה א. א. הבונה שיעורו בכל שהוא, שאם היה לו נקב בבירתו והיה צריך לסותמו וסתמו חייב. וכן העושה פטופטין בכירה קטנה לשפות עליהן קדירה קטנה חייב. ב. דרך הבונים⁵⁹ כך הוא, כשהן בונים ביסוד שתחת הקרקע אין בונין בטיט אלא מיישבין האבנים ונותנין תחתיהן וביניהן עפר להעמידן על מכונן, וכשהן בונין בשורה העליונה מניחין שם האבנים בהנחה בלבד, והעושה כן בשבת חייב בבניין

54 גמ' שם, לכתא ומתנא אוגדו בידו. 55 במשנה שם. 56 ראה רש"י. 57 גמ' שם, אמר רבה זרק ונתה כו'. 58 ראה מש"כ ר"ד בפסקיו ותוספותיו כאן ובערובין מהדו"ג צט, א.

1 משנה וגמ' קב, ב. 2 בגמ' שם, אלא תלתא בנייני הו. 3 בגמ' שם, כשמואל. 4 ראה פרי"ד הערה 17. 5 קמו, א. 6 והרמב"ם בפ"י הי"ד כ' חייב משום בונה, ועיי' שלה"ג. 7 בכ"פ נוסף: בראה ב. 8 שם, עייל שופתא בקופינא. והרמב"ם שם הי"ג כ' דחייב משום

היסוד אפילו בלא טיט, ולמעלה מן היסוד אינו חייב אלא על ידי טיט. ואם אחד נתן את האבן ואחד נתן את הטיט, הנותן את הטיט חייב, ובשורה העליונה חייב אפי' בהנחה בלבד. ג. המסתת את האבן, שהוא מחליק פני האבן אחר שהוא חוצבה ומרבעה, וזו היא גמר מלאכתה, חייב משום מכה בפטיש⁶⁰, שכל גמר מלאכה הוא דומה למכה בפטיש, שכן דרך הנפחין שמכין על העשת שלמתכת בקורנס הגדול ומפשטין אותו לכאן ולכאן עד שעושין ממנו כלים לפי צרכו, ואחר שעושין הכלי מכין עליו בפטיש גדול להשוות סדקין ולהחליקו⁶¹, וזה הוא גמר מלאכתו, והוא אחת מאבות מלאכות. ד. העושה נקב בלול שלתרנגולין, שהוא מחובר לקרקע, ועושין בו נקב ליכנס האויר בו ולצאת ממנו הבל הסרתחן, כמו שמבוא' לפנים בפרק חבית⁶², והרי זה חייב משום מכה בפטיש⁶³, שאותו הנקב הוא גמר מלאכות, כמבואר בקונטרס הראיות⁶⁴. וכן יד שלקורדום⁶⁵ הנתון בנקב הקורדום ותקע בו יתד כדי להדקו הרי זה חייב משום מכה בפטיש. ה. הנגר העושה כלים במעצד, וכן הנפח העושה כלים בקורנס ולא גמר מלאכתו⁶⁶ הרי זה חייב משום בונה, שלא אמרו אין בניין וסתירה בכלים אלא בדבר שאינו צריך מעשה אומן, כמו שביאר מו"ה וכמבואר בקונטרס הראיות⁶⁷. ו. הקודח בכל שהוא חייב, והוא שקודח במסמר ומניחו שם * שזהו גמר מלאכתו והרי הוא חייב משום מכה בפטיש⁶⁸, אבל אם הוא קודח במקדח ועתיד לתת בו מסמר הרי זה פטור, שאין זה גמר מלאכה, ומשום בונה אין לחייבו שאין הנקב דומה לבניין בין שהוא נוקב בכלים בין שהוא נוקב בנסרים כדי לקובען במסמרים, כמבואר בקונטרס הראיות⁶⁹. ז. כל העושה⁷⁰ מלאכה ומלאכתו מתקיימת, שאינו צריך לסתור מה שעשה, הרי זה חייב. ואפי' אם היה עץ גדול⁷¹, שצריך לחקוק

בונה. 9 בפרי"ד כ' לגבי מעצד, דלרב הכל משום בונה ולשמואל כל מלאכת המעצד הוא תולדה דבונה אך כשמחליק פניה היא תולדה דמכה בפטיש, ע"ש. ועיי' מאירי בפ"י המשנה. 10 בכ"פ נוסף: בראה א. 11 והו' אליבא דשמואל קב, א, דמחייב משום מכה בפטיש, אבל לרב דמחייב משום בונה לא צריך שישאיר שם מסמר, ע"ש. ורבנו לשיטתו דפסק לעיל בנזקב דחייב משום מכה בפטיש כשמואל. 12 בכ"פ נוסף: בראה ג. 13 במשנה קב, ב. 14 בגמ' קב, א. לאתויי דחק קפיזא בקבא.